

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4.50 fil.

☐ ☐

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

☐ ☐

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor gr. cat. din Arhidieceză.

Astăzi nime nu mai e atât de miop ca să nu vadă, că puținele școli ce ni-au mai rămas trebuie susținute cu toate mijloacele, că fără de școli românești cauza noastră este perdută, copiii noștri, nădejdele viitorului, își uită dulcea limbă a maicelor, doina noastră străbună se corcește, portul piere, datinele se uită, cu un cuvânt perdem tot ce avem mai scump și mai frumos. De aceea noi trebuie să cinstim mult pe aceia, cari între împrejurări atât de măștere țin încă sus steagul culturii noastre creștinești și românești, deși numai ei știu cu câte năcazuri au a se lupta.

Să le dăm deci tot sprijinul, toată bunăvoința, toată inima noastră, și astfel să-i încurajăm în lupta grea ce o poartă pentru neam.

Se cade așadară ca atunci când ei aleargă din toate părțile Ardealului spre micul nostru oraș, pentru ca să se sfătuiască asupra mijloacelor de îndreptare a învățământului primar în general și a școlilor noastre românești în particular, să alergăm cu mic cu mare la adunarea lor, să arătăm că noi înțelegem, că în mâinile lor e depus viitorul neamului și că dela ei depinde în mare parte existența noastră națională.

I.

Participarea la adunările lor e cea mai mare mângâiere pentru ei, din care cauză înșir aici cu numele pe toți aceia, cari au luat parte pe cât de puțin timp la cele trei ședințe, și anume: Rvdsimii domni canonici Gheorghe Muntean prezidentul de onoare al Reuniunii și Dr. Izidor Marcu; doamnele și dșoarele Virginia Precup, Dr. Rațiu, Valer Suci, Vasile Suci, Șerban, Elena Podoabă, Elena Sântion, Elena Muntean; domnii Ștefan Roșian, Dr. Ioan Sâmpălean, Dr. Alex.

Rusu, Aug. Caliani, Gavril Precup, Mihail Șerban, Dr. Alex. Borza, A. C. Domșia, Aron Papiu, Dr. Vasile Hâncu cu dșoarele, Aurel Esca, Gheorghe Maior învățător în penziune în Reghinul săsesc, Alexandru Comșa inv. pens. în Veza, Gheorghe Nicoară preot, Gavrilă Hintea preot în Șarmașul mic, apoi domnii teologi în număr complet, ceace a atins foarte plăcut pe învățătorii noștri.

După participarea la sf. liturghie în biserica catedrală, s'a deschis adunarea generală a învățătorilor noștri de către venerabilul președinte Ioan F. Negruțiu, care în cuvinte calde și înțelepte, îndeamnă învățătorimea să țină sus și tare la biserica noastră românească, să scape poporul de sub influința diabolică a socialismului rău înțeles și ceasta să o înceapă în școala poporală, printr'o creștere religioasă și morală a tinerimii. „Pentru aceea, azi când păgânii moderni propagă fel de fel de învățături false și lucră sistematic să despartă școala de biserică, să instrăineze pe învățătorii de biserică, noi învățătorii români să fim cu ochii în patru. Să nu ne lăsăm amăgiți nici infectați de această boală modernă, a cărei baccili corump aerul culturii creștine, culturii adevărate.

Dascălii români au fost în toate timpurile adevărați misionari ai bisericii. Ei au crescut și format tinera generație.

Să nu uităm, că azi mai mult ca ori și când biserica noastră națională are lipsă de razimul, de sprijinul învățătorilor noștri, ca să poată înfrunta viscolul ce o amenință cu ruină în temelia sa.

Ceata necredincioșilor, a vrășmașilor noștri o vom birui cu ușurință, dacă ne vom înarma cu armele nădejdi și credinței de neam a strămoșilor și părinților noștri!

Atrăgând apoi atenția asupra cursurilor suplimentari ce le va aranja Asociațiunea pentru învățători și aducând la cunoștință, că reuniunea noastră va fi reprezentată de acum prin doi învățători în secția școlară a Astrei, că de acuma Asociațiunea va trimite totdeauna câte un delegat la toate adunările învățătoresști, că Preaveneratul Consistor Mitropolitan a încredințat direcțiunea Institutului nostru pedagogic să compună lista cărților pentru bibliotecile școlilor primare și că la aceasta s'a cerut și părerea și conlucrarea mai multor învățători distinși din Arhidieceză, și că Consistorele noastre studiază chestia sistemizării posturilor de revizori școlari specialiști, salutând pe toți oaspeții prezenți, declară a XVI adunare generală de deschisă.

Prezidentul propune apoi, ca adunarea să felicite pe I. P. S. Mitropolit, care se află în Maramurăș, ceace primindu-se, anunță, că delegatul Asociațiunii este M. O. D. Alexandru Ciura, profesor la liceul nostru. Adunarea ia cu drag la cunoștință această apropiere între cele două reuniuni, iară dl Ciura arată așa cum numai D-Sa știe, importanța apropierii mamei noastre bune a Asociațiunii de reuniunile învățătoresști și sfârșește cu dorința ca roadele acestei legături să fie cât mai bogate. Cuvintele frumoase ale oratorului s'au sfârșit între aplauzele celor de față.

După constatarea celor cam 60 de membrii prezenți, destul de puțini dintre cei 400 de învățători câți îi avem, s'a luat de citit raportul general amănunțit despre activitatea Reuniunii publicat în „Foaia Scolastică”, din care nu putem să nu cităm cuvintele bărbătești de introducere, în cari se arată de ce învățători avem lipsă în zilele aceste grele pentru biserică și neam. „*Avem lipsă de învățători, cari împlinesc cu scumpătate toate datorințele impuse de legile bisericii, ale neamului și ale patriei. Cei șovăitori, cei cu un ban în două pungi, cei ce vreau să-și ascundă slăbiciunea prin închinăciuni în dreapta și în stânga, n'au și să nu aibă loc aici între noi. Aceia — dacă cumva ar exista — să se retragă de pe câmpul de luptă, pentru că aduc numai primejdie asupra școlii, asupra poporului, aceia nu servesc nici bisericii nici neamului, nici țării.*”

Din acest raport vedem, că biroul central a rugat și anul acesta pe Preav. Cons. Metr., ca pe lângă oficiul de inspector arhidiecezan, să sistemizeze un post de revizor școlar, care să-l completeze cu un specialist în ale învățământului primar, și că Preav. Consistor nici de astă dată nu a aflat de necesar instituirea acestui post. Reuniunea are în 27 de despărțăminte 680 membrii, un număr destul de considerabil.

A urmat apoi interesanta conferință a tinărului profesor Iuliu Maior, despre pedagogia experimentală, în care după ce a arătat dezvoltarea acestei științe nouă ni-a înșirat mai multe rezultate reale dovedindu-ne marele folos ce-l putem trage din ea. Interesantă a fost intuirea experimentului Dșoarei Steffen, în urma căreia a dovedit, că memorizarea poeziilor împărțită în mai multe părți, care o fac cei mai mulți oameni, este cu mult mai puțin rentabilă atât în ce privește economisirea timpului, cât și durabilitatea, decât memorizarea pe de-a întregul. Conferința a fost ascultată cu atențiune și răsplătită cu aplauze.

Din raportul casarului am văzut, că Reuniunea dispune de o avere de 18.519'55 cor., sporindu-se din anul trecut cu 1420'16 cor. Trist e, că peste 5500 cor. sunt restante din taxe de membrii.

Fondul orfelinatului are o avere de numai 1595'20 cor., foarte puțin considerând scopul mare. Și în anul acesta dl învățător din Căpâlna D. L. Todoran a colectat mai mult pentru acest scop.

Din raportul bibliotecarului am văzut, că anul trecut s'a tipărit catalogul cărților, 830 la număr, aflătoare în biblioteca centrală, o faptă foarte înțeleaptă aceasta, în urma căreia credem, că bunele opuri din biblioteca centrală le vor folosi tot mai mult și învățătorii din provincie.

Cel mai interesant a fost raportul comitetului redacțional al organului reuniunii „Foaia școlastică”. Această foaie după 15 ani de existență, deși foarte bine condusă, împărtășește și ea soarta celorlalte surate românești, a ajuns adică a încheia și anul acesta cu o datorie la tipografie de 1269'60 cor., să se tipărească în loc de 1000 în 800 de exemplare și să aibă nu mai puțin de 21959'62 cor. pretenziuni pe la abonații. Intr'adevăr, că nu știi ce să mai zici la atâta nepăsare și necinste a abonaților foilor noastre, cari nu vreau să înțeleagă că foile aceste nu se pot tipări în cinste și că este cea mai mare dovadă de necinste, când foaia pe care nu vrei să o plătești o lași să-ți umble și să cheltuiască numai pe postă o grămadă de bani. Oare când vor reveni la sentimente mai bune abonații foilor noastre românești, când vor ști să prețuiască odată munca culturală a foilor noastre și să le sprijinească după vrednicie?

A urmat apoi exmiterea comisiunilor pentru cenzurarea raporturilor și cu aceasta ședința primă s'a sfârșit, iară învățătorii au

pornit să viziteze noul internat al elevilor Institutului preparandial, rămânând încântați de ordinea, curățenia și disciplina ce domnește în acel internat. N'aveau cuvinte îndeajuns să laude pe neobositul director, care a știut să creieze din nimica un așa internat, care a fost mult lăudat chiar și de ministrul de culte cu ocaziunea vizitei sale înalte în orașul nostru, de I. P. S. Mitropolit, de cătră Onorații membri ai directorului fundațiunii „Șulț” și de toți câți l-au vizitat până acuma. Banchetul s'a luat în prânzitorul internatului, iar meserii au avut fericirea să se delecteze în cântecele executate bine de orchestra elevilor. A fost o animație foarte mare, învățătorii s'au simțit ca acasă și s'au spus câteva toast foarte frumoase, dintre cari remarcăm pe al dlui I. F. Negruțiu, pentru I. P. S. Dl Mitropolit patronul reuniunii, pe al dlui învățător Idu pentru profesori, toastul dlui Toma Cociș despre învățătorul român, care își împlinește cu scumpătate datorințele sale de român și creștin, apoi al dlui profesor Nicolae Pop pentru binemeritul Gheorghe Maior din Reghinul-săsesc, care a servit 43 de ani neamului și a venit și el să ia parte la adunare, și răspunsul spus între lacrimi de bătrânul retras acuma dela munca grea a luminării poporului.

P. S. Sa Episcopul Cristea a ținut cu ocazia adunării Reuniunii învățătorilor din Caransebeș o prea frumoasă cuvântare, pe care o dăm, după însemnările Românului.

P. S. Sa a fost însuș dascăl un șir de ani. Ca episcop acum se află întâia oară în mijlocul dascălilor. Își aduce aminte de o circulară dată de Șaguna la 1863, când se introduseră conferințele învățătorești. Circulara cerea învățătorilor să aducă cu ei la

conferențe abecedarul lui Zaharie Boiu și ceaslovul mic. De atunci s'a ridicat mult nivelul tagmei noastre învățătorești. Azi avem dascăli la nivel modern. Mai întâlnim însă și azi în rândul generației mai vechi tipul dascălului venerabil de odinioară, — și mai ales aici în Caransebeș, unde dascălimea a avut întotdeauna reprezentanți de valoare. Al lor este întreg meritul deșteptăciunii ce observăm la poporul severinean, căci ei n'au fost funcționari pentru plată, ci apostoli ai poporului.

În numele întregii stăpâniri bisericești aduce mulțămăie bătrânilor dascăli, rămași din generația veche, pentru că ei lasă celor de azi pilda de mucenicie a culturii românești. Cu plăți mai mici decât azi și în luptă cu dificultățile începutului, ei n'au disperat, plugul muncii lor conștiințioase a intrat afund în ogor, deștelenindu-l pe seama urmașilor. Vede cu durere, că în generația de astăzi sunt și de cei cari poticnesc la cea mai mică încercare, se lapadă de popor, părăsesc școala, ba se întorc chiar împotriva ei, deși ea i-a crescut.

Misiunea învățătorească e foarte grea: trebuie să cultive cetățeni buni și religioși. Legile școlare din anii din urmă nu cinstesc această misiune, pentru că ele nu urmăresc o singură țintă numai, ținta impusă de preceptele pedagogiei moderne, ci cer și învățarea limbei de stat. Învățătorii au deci o sarcină îndoit mai mare ca alții. Episcopul le dorește stăruință și răbdare, căci în curând forurile statului se vor convinge, că ceea ce cer învățătorilor e o imposibilitate — și învățătorii vor face în viitor numai ceea ce poate și s'a putut și în trecut. Toți factorii de cădere se vor declara în cele din urmă satisfăcuți de munca învățătorului român și vor mărturisi împreună cu Cicero, că educând tinerimea facem statului cel mai

FOIȚA.

Despre suflet.

— Meditație —

de Ioan Georgescu.

(Continuare și fine.)

Atunci ingerul a întrebat:

— Cum ai auzit tu cântecele acelora, în somn, sau treaz?

— În somn, — răspunse medicul.

— Dar acum în somn mă vezi sau treaz?

— În somn.

— Unde ți-e trupul tău?

— În pat.

— Ce faci ochii tăi acum în somn?

— Stau adânciți în orbite, și acoperiți cu pleoapele, ca să nu-i atingă nimica.

— Ei bine — zise mai departe ingerul — cum mă vezi tu, dacă ochii tăi sunt închizi și pirotiți de somn?

La întrebarea aceasta n'a dat nici un răspuns medicul. Atunci ingerul i-a zis:

— Precum tu vezi, auzi, înțelegi și cu un cuvânt trăești și acum în somn, când toate simțurile tale sunt în nelucrare, tot asemenea vei fi în stare, să trăești, adică să înțelegi și să voești, să fii fericit sau nefericit și după ce vei adormi somnul cel

de veci. Nu te îndoi așa dară, că ai un suflet nemuritor, care va avea să trăiască fericit, ori nefericit o veșnicie întregă, crede și-ți lucrează mântuirea sufletului tău!

Crede și-ți lucrează neîncetat mântuire sufletului tău, zice mai departe povestind aceste, sf. Augustin, căci cu fiecare clipă, care trece te apropie de intrare în veșnicie. Sfânta Terezia avea obiceiul să-și zică, de câteori auzea ceasul bătând sau clopoțelul mănăstirii sunând: „Iarăș sunt cu un ceas mai aproape de veșnicie, și cât de greu va fi, să dau seamă de tot timpul: care și cum l'am petrecut!”

Prețul cel nemărginit al sufletului omenesc mai ales se vede însă din resemnarea lui prin Fiul lui Dumnezeu, — „Carele pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire s'a pogorât din cer, și din Maria Fecioară s'a făcut om, și s'a restignit pentru noi sub Pontiu Pilat, și a pățimit și s'a îngropat și a înviat...” Betlehemul unde s'a născut, Nazaretul unde a crescut, Ghetsemani, unde a asudat sudori de sânge, Golgota unde și-a vărsat sângele pe lemnul crucii ne spun prin urmare valoarea cea nemărginită a sufletului omenesc, pentru care Dumnezeu-cuvântul, a doua persoană din sf. Treime, atâta a fost în stare să facă și se suferă! — Însinte de aceasta cu mai mulți ani s'a petrecut în elveția o întâmplare dintre cele mai uimitoare. O țărancă s'a dus cu copilășul în brață la secerat.

Ajungând la loc a lăsat copilul de o parte, la capul locului, iar ea, s'a dus înainte la secerat, — când de odată aude un puternic fâlfâit de aripi și apoi un plâns de copil, plânsul copilului ei. Ce era? Un vultur mare prinse în ghiarele-i puternice copilul înfașat în scutece și se ridică cu el în văzduh. Mama rămase încrămențită, apoi revenindu-și repede în fire începu se strige după ajutor. Dar cine să-i fi putut ajuta? Văzând însă mama înspre ce stâncă și-a luat zborul vulturul cu odorul ei, a pornit numai de cât să urce spre stâncă aceea. Toți au rămas uimiți de îndrăzneala și înțeleala fără seamăn, cu care suia mama desperată și cele mai prăpăstioase stânci. De vre-o trei ori a alunecat și a căzut, dar dragostea față de copilul ei i-a dat noi puteri, a ridicat-o numai decât dela pământ și a împintinat-o să meargă tot înainte. În sfârșit, iat-o a sosit la gura peșterii, unde se furișase vulturul. Și acum se încinge o luptă desperată între vulturul, care își apăra prada și între mama, care își apăra copilul. Vulturul a izbit-o așa de tare cu aripile, încât a doborât-o numai decât la pământ. Ea a căzut pe spate cu fața în sus și mâinile întinse în lături, ca și când ar fi fost restignită pe o cruce nevazută. Fața-i sângera, iar pliscul cel ascuțit al vulturului săpa rană tot mai adâncă în fața ei. Când au ajuns într'un târziu și ceilalți țărani la acest loc al nenorocirii, biata mamă tragea de moarte, fiul ei însă, iubitul ei fiu, pentru

mare bine cu putință. Numai educația cea adevărată, care are o singură țintă. — poate să sâdească în sufletul copiilor germeii unui patriotism ce să ne îndemne în cazuri de nevoie să ne jertfim chiar viața. Evenimentele externe ne-au demonstrat că forța statelor nu e în sulți, ci în inima cetățenilor...

Invățătorii să nu uite, că sunt slujbașii unei școli profesionale, să nu uite de alipirea către biserică strămoșească, care pe toți deopotrivă ne susține. Să nu uite, că dacă „abecedarul“ cerut de Șaguna nu poate să mai fie un postulat azi, „ceaslovul“ cel mic rămâne atât pentru azi cât și pentru viitor, veșnic o necesitate superioară... Luther spunea: Nu ne trebuie școala, în care nu domnește duhul scripturilor sfinte!

Binecuvântă pe învățători și ar vrea să sâdească nădejdea de mai bine în sufletul lor. Precum alipirea noastră mai mult decât milenară față de acest pământ n'a putut să slăbească, tot astfel veșnică va rămânea și tare credința noastră în viitorul limbii și al culturii românești.

Omorul ritual din Chiew. Procesul senzațional din Chiew s'a terminat cu achitarea acuzatului Beilis. Cele două întrebări, ce s'au pus juraților, sunt de o extremă importanță. Întâia întrebare e: s'a dovedit, că Juscinsky a fost străpuns, în scopul de a i-se lua sângele și că a fost omorât cu mare cruzime. A doua: s'a adevărat, că Beilis ar fi fost ucigașul, săvârșind acest omor, din fanatism religios?

La întrebarea primă, jurații au răspuns afirmativ, iar la a doua negativ.

În urmare, Beilis a fost achitat, dar răspunsul afirmativ la întâia întrebare, confirmă presupunerea, că omorul a avut caracter ritual.

Alianța rusească a declarat, că va lăsa pe Beilis, în caz că tribunalul îl achită.

Reuniunea ovreiască a jurnaliștilor din Anglia, a trimis lui Beilis 1000 fonturi sterlingi, ca să plece numai decât din Chiew.

Proiectul legii de presă a început a se dezbate în ședința de Marți a camerei. Conte Apponyi a ținut o vorbire mai lungă, cerând ca acest proiect atât de important, să nu se discute acum, când debaterile camerei întâmpină atâtea piedeci.

Conte Tisza a răspuns, declarându-se învoit, ca dezbaterile asupra proiectului legii de presă — să se amâne pe mai târziu.

Vorbirea lui Tisza a făcut impresie foarte bună și a fost comentată în sensul cel mai optimist, din partea presei maghiare.

Corespondențe.

Din dieceza Gherlei.

Introducerea noului preot în Tășnad.

La marginea Selajului din spre apus, se află situat orașelul Tășnad, cu aproape 5000 locuitori, dintre cari, peste 800 suflete sunt Români gr. cat.

Până la an. 1850 aici era parohie matre gr. cat. română, iar din acest an începând, a devenit filia la parohia Sărăvad (Tosnádszorvad).

În decursul celor peste 60 ani, Românii s'au înmulțit tot mereu, așa că în timpul mai de aproape, a ajuns la numărul mai sus indicat.

Poporul din acest opid de provincie, era muncit de dorul ași avea preotul lor la

oare ea s'a jertfit, prin adevărată minune a scăpat neatinț. Câteva ceasuri după aceea, eroica mamă și-a dat sufletul.

Ca un vultur răpitor s'a slobozit și satana asupra strămoșilor noștri Adam și Eva, răpindu-i din paradizul fericirii și ascultării de Dumnezeu. În împărăția păcatului, în rușinoasă robie a diavolului. Și iată că Mântuitorul Hristos, care are față de noi oamenii o inimă cu mult mai simțitoare ca inima de mamă, i-s'a făcut milă de bietul suflet omeneș, răpit de Satana, de aceea s'a coborât din cer, s'a intrupat, a pățimit, a suferit cu crucea suferințelor în spinare muntele Golgota, a căzut de mai multe ori sub povara crucii, ca și mama aceea în drum spre cuibul vulturului, dar dragostea lui nemărginită față de noi oamenii i-a dat noi puteri de luptă, a urcat și cea din urmă culme, s'a ridicat și pe lemnul crucii, — a murit El ca să trăim noi, — după cum și mama aceea eroică a murit ea, ca să trăiască pruncul ei. Cum n'am iubi deci noi pe Domnul Dumnezeu nostru din toată inima noastră, din tot sufletul nostru, și din toată puterea noastră, dacă El a făcut și a pățimit atâtea pentru noi. Și cum n'ar umbla și Satana ca un leu răgoinț și căuțând pe cine să înghită, după cuvântul apostolului Petru, pentru că un suflet omeneș, care în sine este un bun atât de prețios și care a fost rescumpărat cu un preț atât de nemărginit din partea lui Dumnezeu,

merită osteneala de a umbla după el. Întelegem totodată, pentru ce este sufletul nostru totdeauna nemulțumit și nelimpăcat aici pe pământ ori ce bunătați ar avea el, pentru că el este dela Dumnezeu și pentru Dumnezeu: scopul lui este Dumnezeu cel nemărginit, precum și obârșia lui este tot Dumnezeu.

De aceea cu toții simțim, și dacă nu rostim adâncul adevăr din cuvintele sf. Augustin:

„Făcutu-ne-ai Doamne, pentru Tine, și neliniștit este sufletul nostru până ce nu se va odihni întru Tine!“

La acestea și asemenea lucruri să ne cugetăm, când vom ajunge vre-odată în ispită, de a ne vinde sufletul, liniștea și fericirea lui, pentru vre-un bun trecător din lumea aceasta, și atunci nu vom păcătui nici odată! Să zicem și noi totdeauna în astfel de clipe de încercare cu papa Benedict XII. care a spus regelui francez: „Dacă aș avea două suflete, unul l-aș putea jertfi pentru tine; fiindcă numai un suflet am, nu mi-l pot primejdui pentru tine.“ Da, numai un suflet avem, și numai odată murim, de aceea cât de bine trebuie să grijim, că să nu-l primejduim, ci bine să reușim. Știm doară cât de neîndemnatoci facem un lucru, când îl facem pentru întâia dată și nepregătiți. Pentru aceea deci, să ne pregătim, ca să reușim. — Amin.

ei acasă, dar li lipseau conducătorii de a-și putea vedea visul intrupat.

Precum în alte părți vedem cu bucurie că ni-se sporește elementul inteligent pe la orașe, astfel a voit Dumnezeu ca și aici se avem încheată o inteligență conștie de chemarea sa de a lucra întru ridicarea culturii morale și naționale a poporului din aceste părți marginase, unde românismul este amenințat de valurile protivnice a străinismului violent.

Prima dată, dl V. Orosz directorul băncii „Vulturul“ și dl Dr. Corn. Steer advocat, precum a stăruit la înființarea acestui institut de bani, astfel n'au pregetat a mișca toate, ca să aibă preotul lor în loc.

Provedința divină le-a ușurat sarcina întru atingerea acestui scop dorit, prin fericita întâmplare că Dumnezeu ni-a dăruit de cap al diecezei Gherla pe Ilustritatea Sa Dl Dr. Vasile Hossu episcop. Bunul Părinte știind aprecia lipsa unui preot local la un așa mare număr de poporeni, cum sunt în Tășnad, s'a pus la lucru și în scurtă vreme i-a succes a ridica la rangul de parohie aceasta filială, iar de altă parte a asigura preotului mijloacele de subsistență onestă.

După îndeplinirea acestora, denumit de paroh local pe dl Domițian Cupșa fost preot în Porți, din tractul Ipului, a cărui introducere s'a efectuat în 2 Noemvrie prin protopopul Tractului Dem. Coroian, cu asistința preoților tractuali: V. Pățaș, P. Lobont, V. Marcuș și I. Lobont fostul preot în filie.

La finea liturghii solemne, dl protop. prin o vorbire frumoasă și bine alcătuită, a predat Crucea, cheia bisericii și Evanghelia nou denumitului paroh, care la rândul său, după săvârșirea formalităților prescrie de canoane, suie amvonul și ține o predică de introducere atât de instructivă, încât a captivat inimile întregului auditor.

Solemnitatea serviciului divin a fost ridicată mult prin participarea coriștilor plugari din Hotoan, cari sub conducerea economului-cantor Emilia Meszaros și a soților săi G. Vancu și I. Pop, 7 fete și 8 bărbați, au cântat răspunsurile și celelalte cântări dela misă, iar dl V. Orosz cu vocea sa sonoră și puternică a cântat atât de frumos priceasna.

După terminarea serviciului divin în Biserică, și după feștania făcută la casa parohială, aici ne-am întrunit la un banchet frugal și am petrecut în deplină veselie.

Nu a lipsit nici toaste la adresa noului preot și a factorilor principali cari au conlucrat la înființarea noii parohii, iar Ilustrului Domn Episcop i-s'a trimis o telegramă omagială.

Buna dispozițiune a mesenilor s'a potențat când coriștii din Hotoan s'au prezentat și ne-au înveselit cu diferite cântări naționale și doine.

Aceasta tinerime a binemeritat aplausele furtunoase a conmesenilor pentru prestațiunile lor frumoase, iar Dl Orosz, a pus coroana prin cântarea alor câteva doine naționale.

Abea de cu sară ne-am depărtat noi cei din provincie dela frumoasa societate, dorind cu toții să fie într'un ceas bun festivitatea zilei — atât pentru poporeni, cât și pentru noul preot din Tășnad.

Prezent.

Corespondență din Oradea.

Societatea de lectură „sf. Ioan Gură-de-aur”
a teologilor noștri.

Spiritul omenesc trebuie nutrit, trebuie ajutat întru câștigarea cunoștințelor variate dacă vrem să nu se păraginească, să dea înapoi, și să se oprească în dezvoltarea sa firească. Pe lângă studiile strict luate, teologii trebuie să aibă un focar al culturii creștinești, un izvor să-și răcorească sufletele însetate după lumină, după cultivarea minții și a simțămintelor nobile.

Teologii noștri au dorit de mult să aibă o societate bisericească-literară, dar fiind împrăștiati au fost opriți chiar și dela cetitul foilor și a cărților celor mai „nevinovate” în înțelesul străinilor. — Au fost opriți să-și cultiveze spiritul, sufletul, mintea, au fost opriți dela cel mai folositor lucru care-l aveau. Astăzi, multămită îngrijirii mai marilor și însuflețirii teologilor, e înjghebată societatea literară-bisericească, care poartă numele unuia din cele mai strălucite genii a Bisericii grecești, a aceluia care a fost luceafăr strălucitor pe toate terenele.

Nu-și puteau alege mai bun patron al societății lor teologii noștri. Sf. Ioan Christostom a fost tare în credință, învățat, apostol zelos și însuflețit, mânat numai de dorul mântuirii sufletelor; cuvintele lui sfinte sunt sublime încât abia a fost ajuns de cineva în cursul veacurilor.

Pe acest sfânt Părinte, pe acest geniu puternic și stălp neclătit al Bisericii îl vor avea înaintea ochilor teologii, l-au ales de model întru toate, silindu-se să-l urmeze, să le fie învățăcei.

Înființarea acestei societăți este un sămânșpre bine, pragul, începutul, și îndemnul veșnic grăitor al muncii pe ogorul cultivării proprii; este un început fericit al unei vieți noi, a unei vieți active și aducătoare de roade bogate.

Dee Dumnezeu, ca fiecare membru al societății noi să-și înțeleagă menirea, să-și pună tot talentul, toată puterea de viață, tot zelul și însuflețirea tinerească întru dezvoltarea și înflorirea ei, care este și va fi totodată și cultivarea sufletului lor.

Dee Dumnezeu stăruință în bine tuturor teologilor noștri iubiți, cari sunt și cari vor fi sub steagul ei, să fie toți luptători ageri, vitezi, ca nu cumva să stagneze și să dormiteze și aceasta instituție nobile, cum stagnează pe la noi toate instituțiile noastre românești!

Constituirea societății noi s'a făcut în 3 Nov. a. c. n. sub conducerea supraveghetorului societății: On. Ludovic Vida, preot și prefect de studii, după cuvintele calde, însuflețite notariul adhoc a cetit statutele aprobate la forurile competente. — După aceasta s'a început alegerea comitetului. Au fost aleși: președinte Victor Papp teol. a. IV., vicepreședinte Sabin Goron a. IV., secretar Salvator Dan a. III., cassar Antoniu Papp a. III., controlor Ioan Gramma a. IV., arhivar Simion Pop a. II., bibliotecar Cornel Marian a. II., vicebibliotecar Dem. Nyisztor a. I., notar Tit Mălăiu a. II. În comisia literară au fost aleși: Victor Papp a. IV., Tit Mălăiu a. II., Simion Pop a. II., Cornel Marian a. II., Grațian Anca a. II. și Dem. Nyisztor a. I.

După alegere supraveghetorul Ludovic Vida, închide ședința printr'un discurs avân-

tat, a cărei încheiere au fost cuvintele poetului nostru Alexandri: „Uniți să fim în cuget, uniți în Dumnezeu.”

Dee bunul Dumnezeu ca tinăra societate, care și-a început acum activitatea, să-și împlinească cu sfințenie zeliul, și să fie atât ea, cât și fiecare membru al ei, ceace făgăduesc în deviza lor, în admirabilele și potrivitele cuvinte a poetului nostru iubit Coșbuc:

„Altariul de jertfă — al națiunii să fim
„Și sufletul neamului nostru!”

Cu Dumnezeu înainte, fraților!

Corespondent.

Pagini științifice.

Higiena creierului.

De Dr. V. Hâncu, med. arhid.

(Continuare și fine).

Inteligența așa dar, se manifestă prin creier, se desvoltă și atinge cea mai înaltă treaptă, întotdeauna, însă, fiind legată de o stare perfectă de sănătate, căci altfel cunoștințele cu cari va lucra, dacă nu vor fi bune, operațiunile ei vor fi greșite, zădărnice printr'o muncă oboșitoare, ceace va aduce întotdeauna sleirea organelor nervoase. Spiritul să înveselește să întărește și mărește puterile prin buna și perfectă înțelegere și coordonare a faptelor ei din contră să oboșește sleind puterile fizice, conzumând creierul fără folos prin idei nepotrivite, neîntipărite și nejudicate în destul. Urmează deci că inteligența e în strânsă legătură cu un creier sănătos și integru. Zic sistemul sănătos și integru pentru că întregimea și sănătatea lui, respectată și perfecționată prin educație și prin instrucție sistematică, va desvolta și perfecționa inteligența, astfel, că aceste calități materiale ale creierului, atinse prin vre-o cauza oarecare, ca: instrucția silită, și nepotrivită cu etatea copiilor, deosebite stări de boale ca: ca anemia scrofulosa etc. Pe de altă parte boale de ale sistemului nervos, ale nervilor sau ale creierului, toate aduc prin munca prea încordată și continuă obnubilarea diminuarea sau sleirea forței materiale a creierului și ca urmare și a forței n-materiale a spiritului, din cari cauze copilul sau tinărul rămâne cu inteligența mărginită sau chiar redusă.

În alte împrejurări când creierul e prea mult surmenat spiritul nu mai poate să-și răspândească influența lui organizatoare asupra întregului organism, atunci corpul slăbește și poate fi izbit de o mulțime de boale, produse prin activitatea sau munca prea oboșitoare a inteligenței (surmenagiu intelectual) În asemenea caz copilul își schimbă constituția puternică cu cea slabă, temperamentul sângelui cu cel limfatic. Siabiciunea generală predomină; tot soiul de boale ale sistemului nervos pot intra în jos ex ca: neurastenia, h. steria, apilepsia etc. și altele ca: scrofuloza, tuberculoza etc. Iată deci ce vede și urmcește igiena — care în definitiv n'are alt scop decât păstrarea sănătății ființelor viețuitoare și în special a omului cea mai perfectă creatură de pe pamânt.

Iar pentru ca toate facultățile creierului despre care am vorbit să ajungă la dezvoltarea dorită și ca corpul să rămână întotdeauna sănătos igiena pretinde oarecari reguli de observat pe care și dintre care abia enumăr aci în treacăt câte-va ex. 1. Ocupațiile intelectuale se nu fie îndelungate. Programele de lucru și mai ales pentru copii să fie astfel împărțite ca se nu-i prea epuizăm. 3. Felul cursurilor va trebui să fie variat. 4. Orele libere să le folosim mai mult în aer curat. 5. Somnul să fie întotdeauna la timp și regulat și de cel puțin 7—8 ore pe noapte (culcă-te de vreme și scoală-te de vreme dacă vrei să fii sănătos) și nici odată cu stomacul prea încărcat. 6. Mâncarea regulată și beutura cu măsură ne vor feri de multe rele. 7. Ocupațiunile intelectuale intesive imediat după masă ne pot fi vătămătoare sănătății. 8. Trecerea bruscă dela o temperatură la alta și asociația cu ocupații intelectuale intensive ne pnote strica. 9. Abuzurile de orice natură sunt foarte stricacioase sănătății. 10. Aerul curat, mâncarea și beutura potrivită și la timp — ocupațiile amăsurat regulilor igienice, la cari vom mai adăuga și somnul după regulile prescrise, sunt sfaturi ce nu vor putea decât numai să-i folosească inbitului cititor pentru ași putea păstra atât corpul cât și spiritul deplin sănătos până la adânci bătrânețe.

Raportul general

al comitetului „Societății pentru fond de teatru român”.

(Continuare)

II. Secretarul nostru literar.

Di dr. Horia Petra-Petrescu, pe lângă munca depusă la redactarea „Revistei teatrale”, a îndeplinit în mare parte și agendele de birou ale societății, aranjând biblioteca și arhiva societății, și îngrijind de corespondența comitetului. Di Petrescu a înființat un birou de informații în chestii teatrale, stând în zile anumite la dispoziția oricui, care vrea să aibă vre-o deslușire sau îndrumare în aceste chestiuni. Afară de aceasta secretarul nostru literar a făcut propagandă și cu graiul viu pentru teatrul românesc prin conferențele publice pe cari le-a ținut la Brașov (patru), la Făgăraș, Beiuș, Blaj, Lugoj, Caransebeș, Năsăud, Săcele, Arpătac și Vâlcele, câte una — cu totul 13.

Comitetul cel nou, care se va alege din această adunare generală, va avea să chibzuiască asupra modului cum să înoiască angajamentul dlui dr. Horia Petra-Petrescu, care s'a fost făcut numai pe un an.

III. Directorul nostru artistic.

Despre activitatea dlui Director artistic al societății noastre, dl A. Paul Bănuț, câtă vreme dl A. P. Bănuț — cu toate că a fost rugat — nu a prezentat comitetului nici un raport. — Comitetul DVoastră nu poate să vă prezinte un raport special. Ceace însă suntem dator să anunțăm onoratei adunări general, este, că angajamentul societății avut pentru 10 ani cu dl A. P. Bănuț ca director artistic, a încetat cu finea anului de gestiune curent. Chestiunea eventualei sale reangajări și a modalității ei va rămânea iarăș în grija și sarcina noului comitet al societății.

IV. Comitetele filiale.

După vremuri s'a încercat înființarea de „comitete filiale“; Cu numele au fost multe aceste comitete, dar în realitate nu a existat decât o mică fracțiune din ele. Pe lângă toate stăruințele secretarul nostru literar (la începutul lunii Decembrie 1912 a trimis un chestionar, care avea să fie numai întregit cu datele necesare) n'au răspuns la apelul ce li-s'a trimis decât numai 16 comitete filiale. Apatia aceasta condamabilă însă sperăm să dispară cu timpul.

Se și observă o viață oareșicare într'unele „filiale“, viață, care va prinde puteri tot mai mult și mai mult. Aici remarcăm activitatea laudabilă a comitetelor din Lugoj și Dej, în primul rând, apoi a celor din Alba-Iulia, Bistrița, Brașov, Orăștie, Teaca, Timișoara, Turda, Abrud, Cohalm, Gherla, Lăpușul ungiuresc, Șimleu, Sângeorgiul român și Beiuș.

În următoarele localități s'au înființat și se vor înființa comitete filiale nouă: Carisdorf, Bocșa română, Budapesta. Comitetul DV. nu va pierde din vedere nici în viitor chestia comitetelor filiale, îndemnându-le la muncă.

(Va urma).

Reviste.

Turcia și Grecia au încheiat pace. O telegramă mai recentă anunță, că Turcia și Grecia au căzut, după îndelungate pertractări, de acord și au subscris tratatul de pace. Punctele principale ale acestui tratat se rezumă în următoarele: Ambele state amnestiază pe ceice înainte sau în decursul războiului s'au făcut vinovați de vre-un delict politic. Mohamedanii de pe teritoriul Greciei devin supuși Greci, dacă o cer aceasta în curs de 3 ani, în caz contrar trebuie se emigreze. Proprietatea mohamedanilor din teritoriul grecesc nu poate fi înstrăinată, tot astfel nici proprietăților private ale Sultanilor și a membrilor casei domnitoare turcești. Asupra dreptului de proprietate, privitor la moșiile statului, precum și îndemnările reciproce de războiu se va pronunța juriul de pace din Haga. Decimele se casează, întrucât însă bisericile, mănăstirile și seminarele turcești nu vor fi în stare să-și, acopere cheltuelile, Grecia e datoare să le vie într'ajutor.

D. Take Ionescu în Atena. Dl. Take Ionescu, ministrul de interne al țării românești a petrecut câteva zile în Atena, unde a fost primit și sărbătorit într'un mod deosebit de cordial. Toți membrii guvernului elin i-au eșit întru întimpinare până la portul Pyreu, iară regele Constantin și-a amânat călătoria, pe care

eră s'o întreprinză, ca să poată primi pe ministrul român. La bancheturile oficiale s'au rostit înălțătoare vorbiri, accentuându-se în deosebi raportul amicabil, ce există de prezent între Grecia și Țara românească. În cercurile diplomatice se crede, că Dl. Take Ionescu a mers la Atena cu o misiune specială. Pertractările de pace dintre delegații turci și greci s'au înăsprit în timpul din urmă în așa mod, încât se ivi o nouă primejdie a unui războiu între greci și turci. Dl. Ionescu a mers se calmeze spiritele și se reducă pretensiunile exagerate, făcând posibilă o înțelegere între aceste două state prietene ambele statului român.

Diverse.

Cătră On. Cetitori. După ce suntem la sfârșitul anului, și unii dintre On. abonenți nu ni-au trimis încă nici până acum nimic, nici din restanța anilor trecuți și nici din abonamentul anului curent, — venim a-i ruga cu tot respectul, să binevoiască a-și face datorița și să ne trimită prețul abonamentului. Foaia are mari lipse și nu aștepte nime să-i meargă gratuit, iar redacția, pe lângă muncă nerăsplătită, să se îngloade și în datoriții.

Redacția și Administrația.

Din Diecesa Lugojului. Concurs: Cu termenul de 31 Decembrie a. c. exierim concurs la mai multe stipendii din „Fundatiunea Maria Braia“ din Tievantul-mare.

1. Stipendiile din această fundațiune se vor împărți după regulamentul stabilit pentru împărțirea stipendiilor, ce se dau din fondul Rudolfin al Diecezei Lugojului, cu acel adaus, că prioritate au în prima linie tinerii români gr.-cat. înrușiți cu familia fundatoarei, iar în lipsa acestora — tinerii români gr.-cat. de naștere ori cu locuință în Tievantul-mare și numai după aceștia alți tineri români din ori ce parte a Ungariei — de ambe sexele.

2. Se observă însă, că tinerii, cari beneficiază în anul școlar 1913/14 vre un stipendiu din alte fonduri ori fundațiuni ale Diecezei Lugojului, nu sunt îndreptățiți a recurge de astă-dată la stipendiile acestei fundațiuni.

3. Scopul fundațiunii este acordarea de stipendii la școlari și școlărițe dela orice institut de învățământ, apoi la meseriași, ori alte branșe, numai cât acei tineri să fie săraci, cu purtare morală bună și să arete progres bun în studii și în meserie.

— Cu termenul de 1 Decembrie n. a. c. se escrie concurs public la următoarele parohii devenite vacante:

- I. Nuvrinca (districtul Lugojului).
- II. Gilad (districtul Ciacovei cu sediul în Petroman).
- III. Belotint (districtul protopopesic al Timișoarei cu sediul în Arad).
- IV. Bătania (districtul protop. a Timișoarei, cu sediul în Arad).

Întrunire colegială. Duminica trecută, în 9 Noembrie s'a întrunit aici în Blaj un număr frumos dintre absolvenții de acum zece ani ai liceului nostru. Ca prin orice convenire de această natură, s'a invederat și prin aceasta de-o parte tăria și trăinicia sentimentelor de adevărată prietinie ce se leagă între colegii de școală, iar de altă parte dragostea și alipirea față de institutul și profesorii cari i-au crescut.

Dimineața, preoții au celebrat în catedrală, în frunte cu profesorul de clasă, pâr. Octavian B. Banfi, liturghia obicinuită pentru odihna sufletelor colegilor adurmiți în Domnul, între cari a fost înșirat cu multă pietate și profesorul răposat Emiliu Viciu. Cum Duminica liturghia din catedrală se slujește totdeauna din partea dignitarilor bisericești, cari toți sunt bărbați mai în vrâsta, liturghia celor vre-o 8 preoți tineri în frunte cu profesorul lor, a făcut o adâncă impresie asupra tuturor celor de față. După liturghie, cei șasăsprezece colegi de școală au făcut vizite pe la foștii lor profesori, cari i-au primit cu deosebită dragoste, dovedită și prin acceptarea invitării ce li-s'a făcut de-a participa la masa comună, unde au stat împreună până târziu.

În decursul mesei s'a inițiat o colecție pentru fondul mesei studenților dela liceu, care s'a îmbogățit astfel cu frumoasa sumă de 100 cor. O sumă mai mare s'a dat apoi și prof. Precup, pentru scopurile reuniunii meseriașilor, a cărei președinte este. Seara cei mai mulți au luat parte la serata elevilor preparandiali. Cu cele mai frumoase amintiri s'au întors apoi la ale sale.

Iată și numele celor întruniți: Iosif Darvas (funcționar cons. Arad), Ioan Duma (preot, Petroseni), Aurel Esca (funcționar de bancă, Sibiu), Nic. Gârbea (preot, Barumare), G. Hinteș (preot, Șarmășel), Dr. Andr. Macaveiu (advocat, Gherla), Alexandru Maxim (preot, Iavoros), Ioan Mărginean (preot, Tapu), dr. Mih. Moldovan (advocat, Murășludoș), Nic. Muntean (preot, Cricău), Gh. Ni oară (preot, Cucurdea-română), Ariton Paculea (preot, Slimnic), dr. Victor Pralea (advocat, Făgăraș), dr. Ioan Roman (not. jud. Șercaia), dr. Alex. Rusu (prof. de teologie, Blaj), și Romul R. Stoica preot, Visag).

Începutul prelegerilor la școlile secundare d.n. România. Din București se anunță, că Marti în 11 Noembrie a. c. s'au început cursurile regulate la toate școlile secundare din țară.

Mișcarea populației în România. Conform datelor statistice din ministerul român de domenii, mișcarea populației din România pe anul 1912 se prezintă astfel: Căsătorii: 62.400, divorțați: 998, născuți vii: 314.090, (din care 161.124 feciori și 152.966 fete), morți: 86.742. Fața de cifra trecută rezultă un spor al populației de 148.474.

Sborul lui Dancourt. Din Constantinopol se anunță, că îndrasnețul pilot Dancourt din Constantinopol unde a ajuns sănătos va sora spre Alexandria, iar de-acolo prin Bagdad va lua sborul spre Aleppa, Ierusalim, Jaifa și prin portul Saidon la Cairo. Probabil, că în drumul acesta aviatorul nu va ateriza nicăiri, deoarece s'a provăzut cu benzină și oleu din belșug cari și așa nu le-ar putea afla în părțile locului.

Posta Redacțiunii.

T. Pentru reclame nici o foaie nu i'a răspundere. Noi încă nu putem ști, care foaie e bună și care nu.

Partea Literară.

Lytton Bulwer.

Ultimele zile ale oraşului Pompei.

— Roman. —

In româneşte de: AUREL B. GAJIA.

(Continuare.) (30)

Poporul rise de încercarea zădarnică şi îşi îndreaptă privirea spre gladiatorii romani.

Aceştia la început se luptau cu precauţiune, dar lupta deveni din ce în ce mai cumplită. Eumulpus, gladiatorul mai bătrân, cu o lovitură isteată străpunse pe duşmanul său în coastă. Poporul se bucură iar Lepidus palizi.

Privitorii strigară cu voce înaltă.

— Sporus! — Sporus!

Niger se opri făcând câteva încercări zădarnice. Pe urmă Sporus străpunse pe Niger la picior, aşa că acesta nu putu fugi. Sporus încă fu rănit şi ridicându-şi dreapta, recunoscu că e învins. Niger învingătorul se răzimi pe arma sa şi privi la public. Asemenea făcu şi cel învins, dar n'a primit de nicăiri nici un semn de compătimire.

Sgomotul dispăru. Poporul dorea să vază sânge şi moarte; dorea jertfă.

Gladiatorul ştia, că moartea lui e hotărâtă, de aceea nici nu oftă de loc. Poporul dădu semnalul de moarte. Sporus şi-a plecat capul şi aştepta rana mortală. Calăul se apropia încet de jertfa sa. Acesta îi aşeză sulita în coastă şi privi încă odată în jur, oare poporul nu-şi retrage sentinţa de moarte? Îşi îndreaptă apoi arma asupra grumazului şi în momentul următor capul îi sbură în vânt, iar sângele curgea pârău. Pe urmă cadavrul a fost scos din arenă şi aruncat în spolarium.

Intr'aceea se încinse şi lupta celorlalţi doi. Eumulpus aplică contrarului său o lovitură mortală. Cadavrul acestuia încă fu transportat.

Poporul începu să şovăie. Eumulpus îşi depuse coiful şi-şi şterse fruntea.

După o pauză oarecare, s'a vestit, că în locul celui mort va păşi Lydon şi se va lupta cu Eumulpus. Nu-i constrâns la asta, fără numai dacă va voi. Premiul încă va fi îndoit.

Poporul era satisfăcut. Lydon sta în arenă. Privi în jurul său şi observă faţa palidă a tatălui său şi ochii lui mari şi căscaţi. Se cugeta, că cu prima învingere n'a câştigat atâta cât să poată elibera pe tatăl său.

— Nobile edil — zise Lydon. Nu mă tem de luptă. Te rog să mi-se permită lupta cu romanul acela.

Privitorii strigau şi mai mult.

— Mă prind că Lydon va cădea — zise Clodius către Lepidus. Pînă rămăşag patru seserţii pentru unul.

— De ai pune douăzeci şi nici atenci nu m'aş rămăşi — zise Lepidus. Doar Eumulpus e un adevărat Achilles, iar băiatul acela e numai începător.

Eumulpus privi în ochii lui Lydon, apoi

zimbi. Prinseră ambii armele. Lupta lor era cea din urmă, căci după ei avea să urmeze cea a animalelor selbatice.

În momentul acela cineva predă pretorului o epistolă, cuprinsul aceleia îi cauză mirare. O mai ceti odată, apoi o puse la o parte, zicând:

— Ah nu se poate! Omul ăsta s'a îmbătat de timpuriu în ziua de azi, altcum cum i-ar fi venit în minte aşa ceva!

Rămase locului şi privi jocul mai departe.

Privitorii, la început erau pe partea lui Eumulpus. Lydon încă îşi atrase atenţiunea publicului.

— Vezi, bătrânule, ce fecior brav ai! — zise un vecin lui Medon. N'ai frică, nu o să piară. S'a purtat tare brav. Ah, ce lovitură! S'a apărat de minune! Uite se odihnesc! Ce boscorodeşti bătrânule?

— Mă rog! — zise Medon. — Cu rugăciunea nu-i ajuşi nimic. Ah ce tăietură! Apără-te, Lydon în partea dreaptă!

Pe privitori deodată îi cuprinse frică. Eumulpus măsură o lovitură puternică peste coiful lui Lydon, încât acesta căzu în genunchi.

— A primit-o şi el! E gata!

Fetiţa cu care conveniră de atâtea ori începu să plângă.

— Taci, copil, — zise soţia lui Pausa. El n'a primit nici o rană.

— Barămi de ar fi căpătat, ca Medon să despezere — zise fata.

Pe urmă Lydon se obosise, ochii i-s'au înfaşinat şi resufla greu. Pentru un moment intreruseră amândoi lupta.

— Tinere retrage-te — zise Eumulpus. Te voi răni uşor. Poporul e pe partea ta şi pot scăpa cu cinste.

— Tatăl meu va rămânea sclav şi pe mai departe — borborosi Lydon. Nu! ori voi muri, ori îl voi elibera!

Conduc de gândul acesta se aruncă cu toată tăria asupra lui Eumulpus. Pieptul lui Lydon rămase neapărat; Eumulpus îl străpunse dar nu voi să-l rănească adânc. Lydon înse obosit căzu înainte, dar spre nefericirea lui, căci sabia contrariului îi intră prin piept şi eşi prin spate. Lydon s'a încercat să-şi mai câştige echilibrul. Sabia însă îi căzu din mână şi el se rostogoli pe pământ. Membrii oficioşi se grăbiră la faţa locului şi luară coiful celui învins. Abia mai resufla. Ochii lui căntau mereu pe contrar. Privi apoi mulţimea din care nu cunoscuse decât singur faţa tatălui său. Apoi căzu de nou la pământ.

— Ingrijii-ţi-vă de el — zise edilul. Şi-a făcut datorinţa.

Servitorii îl acoaseră în spolarium.

— E adevărat model de glorie, — zise Arbaces.

Servitorii proserară în arenă nisip proaspăt.

— Să vină leul şi atenianul Glaucus! fu mandatul celor de faţă.

Privitorii aşteptau curioşi şi în linişte, ceea ce au să se întâmple.

XX.

Pân'aci şi nici un pas mai departe!

Sallustius s'a trezit de trei ori din somnul său de dimineaţă şi totdeatăteori s'a dat iarăşi în braţele lui Morpheus — oftând adese după prietinelui său pe care azi îl vor duce la moarte. Sallustius era de

principiul că dacă nu poate înăbuşi durerea după amicul său atunci trebuie să o uite.

Pe urmă s'a convins, că nu mai poate dormi. Intristarea îi alungă somnul. S'a ridicat din pat şi observă pe libertinul favorit ce şedea deja lângă patul stăpânului. Sallustius de altcum era om cult, se interesa de literatură şi în fiecare dimineaţă citea câteva ore din cutare op distins.

— Nu, azi nu-mi trebuie lectură — zise servitorului. Am alte lucruri. S'a început deja jocul la amfiteatru?

— Da, deja decurge. N'ai auzit glasul trâmbiţei?

— O, da şi mulţămită zeilor, cât ce am auzit m'am întors către părete şi am adormit de nou.

— Gladiatorii de sigur sunt deja în arenă.

— Sermanii oameni! Dintre căsenii mei n'a mers nime în circ?

— Nu, doar i-ai oprit.

— De s'ar termina numai ziua de azi! Ce epistolă zaco pe masă?

— Ce-a de ieri seară! Se o desfac?

— Bine-ar fi. Poate îmi va alunga gândurile. Sermanul Glaucus!

Libertinul o desfăcu.

— Ce-i? Asta-i scrisoare grecească scrisă cu litere latine.

O ceti repede şi deodată îl cuprinsă o frică.

— Ei, dar ce-am făcut? Pentru-ce n'am dat atenţiune epistolei acesteia!? Ascultă!

„Sclava Nydia, scrie lui Sallustius, prietinelui lui Glaucus! Sunt prinsioneră în casa lui Arbaces. Grăbeşte la pretorul. Exoperează dela el să mă elibereze şi atunci vom scăpa pe Glaucus din gura leului! Intre aceste ziduri mai este un prinsionier care va da de minciună pe acuzatorul lui Glaucus; cineva care a văzut omorul va mărturisi, că ucigaşul e un om despre care nici presupune nu se poate. Grăbeşte deci, zboară! Adu cu tine osteni înarmaţi, căci poate să întimpini rezistenţă, adu cu tine şi un faur căci uşa închisorii colegului meu e de fer. Te rog nu pierde nici un moment“.

— Zeilor, strigă Sallustius — Glaucus deja e în gura morţii! Ce să facem? Repede la pretorele!

— Nici poveste! Asta n'o să o facem. Pretorul e prietinelui poporului întocmai ca şi Pausa. Poporul n'ar mai amana acest joc pe care îl doreşte demult. Şi dacă lucrul îl dăm în publicitate, dăm motiv egipteanului ca să se explice. De sigur c'a avut ceva motiv puternic de a încarcerat pe Nydia şi pe ceilalţi. Spre norocul tău, servitorii îţi sunt acasă.

— Te înţeleg — zise Sallustius. Înarmează-ţi numai decât servitorii. Vom merge noi, la locuinţa lui Arbaces şi vom elibera pe slavi prinsionerii. Repede! Dă-mi, Davus, mantaua, sandalele şi băta. Voi scrie pretorului să amâne executarea lui Glaucus, peste o oră îi putem dovedi nevinovăţia. Aşa va fi bine. Davus cu epistola asta fugi la pretorul în amfiteatru. Să o dai lui în mână. Grăbeşte! Zeilor fii cu noi!

(Va urma.)

Despre viața curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

31. Mijloc curățitor și preservativ.

Obiectul suprem al cunoaștinții e Dumnezeu, nici închipui nu ne putem un lucru, care să-i fie superior. Se naște întrebarea, că după cunoașterea lui Dumnezeu, care lucru e mai important, mai folositor și mai interesant spre al cunoaște? Eu așa socotesc, că după Dumnezeu, eu însumi sunt obiectul cel mai însemnat spre al cunoaște; și precum pentru mine „eu” sunt mai important, tot astfel pentru fiecare, persoana lui, sau „el” e mai însemnat dintre toate lucrurile din lume.

Nu putem pune între cei din urmă pe acel grec, care a scris pe poarta bisericii din Delfi: γνῶθι σεαυτόν, cunoaște-te pe tine însuși. Cunoașterea lui Dumnezeu și a noastră e înțelepciunea supremă, care nu o poate suplini nici un fel de știință.

Și mirare! foarte mulți oameni se tem de cunoașterea lui Dumnezeu și a sa proprie. Pentru ce? Pentru că cunoaștința aceasta e împreună cu o mulțime de consecvențe practice. Nu arareori poți găsi și oameni de aceia, cari nu cutează să se uite în oglindă, ca să nu vadă, primul păr cărunt, sbârcitura de pe față, sau urmele morbului. Chiar așa mulți nu cutează să-și examineze internul, pentru că atunci ar trebui să se îngreșeze de sine însuși, pentru aceea mai bine trec cu vederea toate, ca să nu vadă putrezimea internă. Numai așa se întâmplă că omul cunoaște toate din lumea aceasta, dela animalele microscopice până la corpurile cerești, numai persoana sa, el însuși rămâne o enigmă înaintea sa. Pentru cunoașterea proprie, o cale mai bună, mai potrivită, un mijloc mai excelent, ca mărturisirea sacramentală, te pot asigura că nu vei găsi, chiar dacă ai consulta operele cele mai celebre, câte numai le poți vedea.

La pocăință omul poate ajunge numai prin poarta înțelepciunii. Cine vrea să facă penitență, acela trebuie să cunoască pe Dumnezeu și legile Lui, trebuie să-și scruteze internul, să cerceteze cu deamăruntul toate păturile și ascunzișurile sufletului, trebuie să-și descopere nu numai faptele, cuvintele, neglijințele, cugetele sale dar și tainele cele mai intime ale sufletului, până și dorințele și intențiunile cele mai secrete ale inimii omenești.

După ce omul astfel se cunoaște cu deamăruntul, toată viața sa trebuie să și-o compareze cu legile dumnezeiești și atunci va afla ce e bine, ce e rău, ce e păcat în viața sa de până acum. Eu socotesc pe omul care face pocăință de adevărat înțelept, care face un lucru cu mult mai însemnat, decât profesorul de universitate cu studiul său de 10 volume despre animale sau plante. Întoarcerea atârână totdeauna dela Dumnezeu și păcătos. Dumnezeu însă nici când nu e de vină, dacă păcătosul se apropie de

Dumnezeu cu un pas, Dumnezeu vine spre el cu o sută. Numai în tine să nu fie greșală.

Înainte de a te apuca de opul mare al reîntoarcerii, chiamă pe Dumnezeu întru ajutor. S. Augustin zice, că e mai mare lucru întoarcerea unui păcătos, decât învierea unui mort. La un lucru așa de mare, ai necondiționat lipsă de ajutorul lui Dumnezeu. Darul, grația lui Dumnezeu așa te luminează, ca un reflector electric. Ia-ți apoi pe rând toate faptele, neglijințele, cuvintele, cugetele și dorințele, le compară cu cele zece porunci ale lui Dumnezeu. Când ai ajuns la preceptul al șaselea, griji să nu petreci mult la chipurile păcătoase. Aceasta e lucru periculos, chiar și când vrei să stârnești penitență. Iar dacă ți-ai găsit vreun păcat, mai bine e, dacă îți stârnești îndată părere de rău.

La un astfel de lucru, firește, că se recere un loc retras, liniștit.

După ce ai finit cu examinarea conștiinții și ți-ai stârnit părere de rău sinceră pentru păcate, caută un confesar corespunzător.

Preotul din puterea sa nu poate ierta nici păcat mic, nici păcat mare. Toată puterea o are dela Hristos și numai ca servitorul lui Hristos are putere de a ierta păcatele. Pentru aceea ori e preotul învățat, ori neînvățat, ori e sfânt, ori păcătos, dacă tu ți-ai făcut datorința după puterile tale, deslegarea e pe o formă de validă pentru tine. Preotul însă în scaunul mărturisirii nu e numai judecător, ci și medic sufletesc, iar știința nu e împărțită pe o formă în toți preoții.

Precum oamenii în boale grele trupești se adresează la medici învățați, cât se poate numai, la specialiști, astfel și tu caută-ți un preot învățat și piu. Și dacă ai aflat un astfel de confesar, să-i rămâi credincios, cu cât îți cunoaște mai bine tainele sufletului tău, cu atât e mai bine pentru tine.

La mărturisire trebuie să ai 1. părere de rău adevărată, 2. sinceritate.

Să vedem mai întâiu părerea de rău. Fără părerea de rău nu este iertare, pentru că nu poți fi deodată și prietinel și dușmanul lui Dumnezeu.

Până când te legi de păcat, ești dușmanul lui Dumnezeu, numai când te-ai întors dela păcat spre Dumnezeu poți fi prietinel Lui. Fără de părere de rău, nici Dumnezeu cu atotputința sa nu te poate ajuta. Dacă Dumnezeu ar ierta și fără de părere de rău, ar veni în contradicție cu sine însuși.

Mijlocul cel mai bun pentru excitarea părerii de rău e meditația patimilor Domnului Hristos. Cugetă toate chinurile prin cari a trecut Isus, de când a asudat sudori de sânge pe muntele Olivetului până la crucea de pe Calvar. Privește la oricare membru a Lui cum suferă, privește prin rana din coastă la inima lui iubitoare și o vei vedea în o mare de chinuri.

Durerea cea mai cumplită o exprimă cuvintele: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m'ai lăsat?” În momentul acesta Hristos a suferit chinurile iadului; caci care-i suferința cea mai mare a iadului? Părăsirea sufletului din partea lui Dumnezeu. Unde e Dumnezeu, acolo e fericirea. Iadul nu ar mai fi iad, dacă osândiții ar putea vedea fața lui Dumnezeu. Și acest chin l-a suferit muribundul Hristos. Pentru ce? Pentru cine?

Pentru tine, ca să te elibereze din chinurile veșnice. Spune-i dară, spune-i în față Mântuitorului, oare vei rupe cu păcatul, care l-a adus pe El pe cruce?! Și dacă tu, nu te lași de păcatul, care l-a răstignit pe Hristos, atunci pentru tine e zadarnică moartea Lui; tocmai conștiința aceea, că moartea Lui, pentru mulți nu a avut nici un folos, a fost picurul cel mai amar în marea de suferințe. Inima i-se strângea la gândul grozav: toate le-am jertfit, am beut paharul suferințelor până la cel din urmă picur și totuși pentru mulți zadarnic îmi dau viața. Văd, cum mor în păcatele lor și se osândesc cu toate suferințele mele cumplite...

Aici te fac atent cu toată dragostea, omul nici când nu-și știe sfârșitul. Nu știi avea-vei ore preot la căpătâiu, care să te deslege de păcate; trebuie să știi însă, că în astfel de cazuri, părerea de rău perfectă pentru păcate îți măntuiește sufletul. Întoarce-te din toată inima către Hristos el nu te va respinge la nici un caz.

Dela poalele crucii te poți purta cu gândul la locul suferințelor eterne. Crucea lui Hristos și iadul sunt în strânsă legătură. Și pe cruce Dumnezeu pedepsește pe păcătos, și în iad tot Dumnezeu pedepsește. Dacă nu faci pocăință sinceră, nu ai nici un folos din meritele lui Hristos și însuși trebuie să faci destul pentru păcate; prin suferințele din iad. Pentru păcate grele sunt numai aceste două satisfacții: crucea lui Isus sau chinurile infernului. Una e nemărginită după valoare, cealaltă după timp.

Oare, care e durerea cea mai mare a condamnaților? De sigur, ti doare pentru plăcerea urâtă și trecătoare a păcatului și-au pierdut fericirea veșnică, ti doare de bunăsamă, că alții, cari au fost păcătoși mai mari ca ei, s'au măntuit, pentru că au rupt lanțurile păcatului, s'au întors la Dumnezeu cu inima cernită de durere, până când ei au murit în păcatul lor. Dar mai mult ti va putea muștra pe acești nefericiți cugetul, că pentru ei zadarnic a murit Hristos. Dacă îngrozit de păcate, ți-ai propus firm mai mult nu voiu păcătui, atunci nu te teme, sângele lui Hristos și durerea inimii tale îți vor șterge păcatele, ori cât ar fi de mari, și oricare ar fi numărul lor.

Precum se poate vedea, părerea de rău nu e sentiment, ea în rândul prim e o hotărâre serioasă, de a părăsi păcatul, dușmanul cel mai mare al sufletului. Cred, că ai auzit despre nodul Gordian.

În orașul din Asia-mică numit Gordium, păzeau un nod — o legătură — împletit cu multă măiestrie.

Despre acest nod zicea oraculul, că cine îl va ști desface, va cuprinde întreagă Asia. Alexandru Cel mare în drumul său cuceritor ajungând în Gordium, a cercat să desfacă nodul, dar nici cum nu i-a succedat. Alexandru însă nu s'a năcăjit mult cu el, a scos sabia și a tăiat în două nodul — și de fapt a cuprins Asia cunoscută pe atunci.

Astfel și tu, dacă mergi pe calea pocăinții adevărate, voind să cucerești sufletul și împărăția cerului, trebuie să faci lovitura artistică a lui Alexandru marele: trebuie să te lași de păcat. Această hotărâre eroică e poarta prin care ajungi la învingerea sufletească.

(Va urma)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Elemente de igienă,

referitoare la biofiziologia anatomică de Dr. V. Hâncu, medic arhidiecezan, — Blaj.

E o lucrare absolut trebuincioasă pentru fiecare om cu carte. — Prin nenumăratele ilustrațiuni dă o iconă foarte intuitivă asupra organismului omenesc. Lucrarea aceasta, care umple o lacună de mult simțită, a fost apreciată și întimpinată pe piața cărților într'un chip din seamă afară elogios.

Se află de vânzare la autor și la *Librăria Seminarială din Blaj* (Balázsfalva). Prețul 1.50 + 10 fil. porto.

Pregătire la moarte de Sf. *Alfons Maria de Ligouri*, tradusă de Societatea Inocențiu Micu Clain a clericilor noștri din Blaj, ediția II. Din introducerea ce se face acestui op binevenit, reținem următoarele:

Primirea călduroasă, ce s'a făcut acestei cărți, mai ales din partea preoțimii, dovedește, că traducerea noastră face bună slujbă la îngrijirea sufletească.

Sprrijiniți pe aceasta credință, precum și pe îndemnul mai multora, ne încumetăm să o scoatem în a doua ediție cu unele schimbări.

I-am dat un format mic, simpatic, așa că poate fi purtată, ca o cărticică de rugăciuni. Am omis unele texte, a căror rost era să explice citate din sf. Scriptură și din sf. Părinți, dar cari de fapt mai mult repețeau acelaș lucru, aproape cu aceleaș cuvinte, decât să dea deslușiri și să arunce lumină asupra înțelesului, destul de clar din citate.

Ne-am îngrijit apoi de un limbaj simplu și mai apropiat de înțelesul tuturor.

La toate aceste modificări am avut în vedere cele mai nouă ediții ale traduceii germane și italiene.

Răspata muncii noastre să ne fie mângâierea, că sufletele credincioase au tras folos pe urma ei.

Notăm, meditațiile din acest volum asupra diferitelor momente din viața omenescă și asupra morții sunt tot atâtea perle ale gândirii înalte creștinești. Preoțimea, care și până acuma a întrebuițat cu atât zor învățăturile cuprinse în acest volum, va avea în ediția a doua cartea revizuită și îndreptată.

A apărut în Făgăraș în tipografia lui Constantin Popp.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția**

VULCAN, societate industrială pe acțiuni.

AVIZ.

Domni acționari proprietari ai certificatelor interimale N-ri 5, 11, 18, 22 și 24 sunt recercați să-și achite întreg restul din valoarea acțiunilor iscălite precum și întereșele de întârziare statutare pentru-că la din contră după 30 zile dela a treia publicare a acestui aviz la acest loc, vom purcede conform §-lui 8 al statutelor noastre.

(64) 2—3.

Diracțiunea.

Se află de vânzare.

Portretul Escelenței Sale **Dr. Y. Mihályi** arhiep. și metropolit de Alba-Iulia și Făgăraș, — în mărime 32/48 cm. costă fco. — **1.10 cor.**

Esecuție foarte frumoasă.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială.*

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj.* — Prețul freat **2.20 cor.**

Institut de asigurare ardelean

„**Transsylvania**”

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări impetriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la	
sfârșitul anului 1912	K. 5,456,645.67
Capitale asigurate pe viață achitate	5,458,689.43
Starea asiguratilor cu sfârșitul anului 1912	foc „ 183,667,241.—
	viață „ 11,740,710.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor. 2.603,400.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Perseane versate în achiziții cu cercouri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(15 90—P)

A APARUT și se află de vânzare la Librăria Seminarială din Blaj:

ANTOLOGION
S A U
MINEIUL,

carele cuprinde în sine slujbele dumnezeștilor sărbători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților preste an după rânduiala bisericii răsăritului de legea grecească,

TOMUL I. legat în piele, cu copcii face 32 cor.

„ II. III. legat în piele, cu copcii face 78 cor.

Toate trei tomurile legate în 2 volume în piele și cu copcii fac 110 cor. — Toate trei tomurile legate în 2 volume cu călcăiu de piele fac 100 cor.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.